

Лица извън новините

Христина Иванчева и Надежда Луканова за огнището на Светлината в столичното читалище „Светлина“

Христина Иванчева - 38 години в Храма на читалището

Христина е на 64 години, от които цели 38 (много повече от половината си живот) е секретар в читалище „Светлина“ в столичния квартал „Слатина“. „Когато към 1999 г. настана отлив от читалищния живот, изпитах такава мъка... Може ли да гледаш безучастно как гасне Светлината в човешките души?... Защото читалищата са точно това - огнища на Светлина... Слава Богу, хората взеха да се връщат, заработиха музикалните и танцовите, езиковите и компютърните ни школи. От няколко години имаме богата програма за обучение по български народни танци, модерен балет, по китара и пиано за различни нива и възрасти, по изобразително изкуство...“ - реди тя.

Питам Христина Иванчева кога е било най-интересно тук. През далечната 1972 г. Имало клуб на илюзиониста, кръжоци по художествено слово, куклено-театрален състав, певчески състав за автентичен фолклор, клуб по спортни танци „Лотос“... Читалището се пълнело от сутрин до вечер с хора, пред библиотеката се чакало на опашка...

Само не си мислете, че тази жена се греене на „топлата пепел“ от вече загасващо огнище. Напротив, според нея то се разгаря, „лукаг“ нови искри - разгаря се интересът към компютърното обучение, чуждите

езици и... към народните танци. „Нашият фолклор е въглен неугасим - сигурна е Христина. - Някога, дошли в читалището като деца преди 20 години, тогавашните млади танцьори сега водят свои групи - като талантливите брат и сестра Евелина и Георги Павлови. Тяхната майка, Антоанета Миховска е започнала тук като ръководител на танцов състав заедно със съпруга си Павел Павлов. Запалила се по думите на дядо си Димитър Миховска, голям разказвач на слатински обичаи и традиции, сърцат човек, почти столетник... А сега децата на тази внучка показват в групата „Фолклорика“ как се „плетат“ стъпките на хора и ръчници от различни краища на земята ни...“

Читалището е животът на Христина. Като ми разказва за него, за участията в традиционните празници на квартала, за сцените, на които се изявяват самодейците, очите ѝ греят. Но и тя си има мъка. И надежда... Само нейни си. Търпеливо чака цяла година да дойде лятото, за да посрещне скъпите си хора. Голямата ѝ дъщеря Милена от 8 години живее със семейството си в Канада. Внучката Александрина е вече на 14 и дете с баба си се виждат само през ваканцията. За какво си говорят, когато се видят - питам. Времето никога не стига... Повече разказвала внучката - как в училище уроците са на френски и

на английски, за кънките и плуването, за това, че се научила да свири на флейта. Но най-много ѝ харесва да танцува, а в Монреал нямало къде. Единственият клуб бил доста далече от дома ѝ... Любимите места в България за внучката са Черноморието и вилата на баба ѝ в Годеч. За тях Александрина се сеща през цялата година, докато е в Монреал. Тя много добре пише и чете на български, въпреки че никога не е ходила в българско училище. Учили са я майка ѝ Милена и баща ѝ Владимир. Те двамата са сигурни, че някога ще се върнат в България, непременно, когато станат пенсионери... А дали Александрина ще има шанс да гради своето бъдеще, да живее и работи, да свие семейно гнездо в родината си? В това баба Христина не е сигурна и затова мъката стиска сърцето ѝ. Сдвръще - другата ѝ дъщеря Антоанета, е омъжена в Англия, живее със семейството си в Нотингам, а второто внуче на баба - Антъни Кем, няма и две годинки. Най-хубавата възраст за гущкане и галене, а „телефон ги свързва“, „черна чужбина“ ги дели...

Тишината в библиотеката е както във всяка друга. „Жрицата“ в тукашния храм на книгите вече 27 години е Надежда Луканова

ва. Преподавала в училище 11 години български език и литература, но болест я принуждава да се трудоустрои. И... превръща библиотеката в занималня. Помага на децата не само да намерят нужната книга, но ги приобщава към творчеството, учи ги как да усещат словото, да се вълнуват от него, да станат духовни хора, сами да пишат. В библиотеката на Надежда се организират вечери, посветени на малките творци, рецитали, обсъждания...

Преди две десетилетия едно малко момче - Петьо Ангелов, се открило сред другите. То рецитирало свои и чужди стихотворения, разказвало интересно измислени истории. После продължило по своя си път... Неотдавна Надежда го видяла в предаване на Слави Трифонов. Представил уникален човек - писател и полиглот, който можел за месец да научава по един чужд език. Това бил порасналият Петьо Ангелов, онова малко момче, което правело първите си поетични и писателски опити на организирани някога от нея рецитали и творчески срещи. Има и друго дете, навремето посещавало ту библиотеката, ту театралния състав към читалището. Пораснало онова момиче Христина, изучило се, спечелило конкурс и заминало чак в Лондон, като особено талантлива актриса и сце-

наристка. Това са най-приятните мигове за Надежда Луканова. Да чуе или прочете за някой преуспяващ човек, започнал от нейната библиотека в нейното читалище „Светлина“... - Когато идва 24 май, ми е най-хубаво! - казва с широка усмивка Надежда. - Не само, защото това е празникът на буквите, а защото децата носят и на мен цветя... Е, понякога вместо учениците, идват майките или бабите, но това е добре, защото и те покрай книгите за внуците си, избират нещо да четат.

Надежда внимателно следи какви автори най-често се търсят, за да ги набави, да обнови фонда. Средствата са недостатъчни. Добре, че има и свестни българи, които през последните години правят дарения на библиотеката - донасят свои книги, казват, че ще се радват, ако послужат на хората, даряват мебели. Мария Бочукова например почти изцяло обзавела библиотеката...

- Жив е добродетелният дух на българина! Има надежда! - пак широко се усмихва Надежда.

Питам я, какво най-много търси да чете днес българинът. Класици. Винаги са били сред най-предпочитаните. Те затова са класици, за да са вечни... Търсят се и исторически книги, особено романите на Фани Попова-Мутафова, написани преди толкова години, а все още любими... Питам тя кой автор най-много предпочита да прочете. Отговорът идва веднага - Димитър Димов и неизпелените „Осъдени души“. Говорим си дълго за Фани Хорн и за отец Ередия, за времето и за нравите, за непреходните човешки ценности...

Естествено, най-голямото щастие за Надежда е също внучката - Даяна Маринова. Тя е вече на 17 години, но връзката ѝ с баба Надя е „железна“. Често ходи в бабината къща, където е отраснала. Там е пълно с детските ѝ спомени, дворът е просторен, с градина... Пък и духовно са свързани, не само по законите на кръвта. В лицето на баба си Даяна има почитател, съмишленик, съветник. Внучката

е сред най-активните в театралната формация „Театро 55“, която ръководи учителката по литература Антония Георгиева в 55-о училище „Петко Каравелов“. Учениците понякога сами пишат сценария на пиесите, съчиняват репликите, режисират танците - всичко се получава, като на весел купон. А историите, които разиграват, са взети все от всекидневието на тийнейджърите. Например „Петък 13“ е тийнейджърска трагикомедия с неочаквани превратности и много смях, но с не толкова щастлив край. Както е в живота... Но има и постановки по класически автори (например „Ветаро“ и „Страшен вълк“ по Елин Пелин), както и съчинени от самите ученици, или пък от учителката Антония Георгиева (комедията „Да живеят приказките“, „Притча за притчата“, „Притча за блудния син“ по Евангелие на Лука, „Приказка за проклети вълшебства и чудеса“, „Духове няма“, „Голямото междучасие“ и др.). Представленията се играят на празника на училището, за Коледа, за 24 май, за края на учебната година... А баба Надежда е толкова очарована от представленията, вълнува се често повече от внучката си...

А вечер, в дните когато Надежда и Даяна са заедно, когато вълненията и емоциите утихнат, внучката има и други задачи. Сяда зад компютъра и вкарва цялата полезна информация, необходима на баба ѝ за библиотеката, защото момичето е в клас със засилено обучение по компютри, информационни технологии и математика. Даяна е полезен помощник...

Ето така минават дните на две обикновени българки, „лица извън новините“. Две жени, като всички останали, със своите радости и грижи. И с онази Светлина в душите, която ги прави силни да вървят по хълмовете на времето със съзнанието за мисия. Чиста, Достойна, Добра...

ДОРА НИКОЛОВА

Даяна и баба Надежда - звезди в очите, Светлина в душите